

Харківська державна академія культури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Проф. Лошков Ю.І.

Протокол від 4 вересня 2017 року № 1

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

за освітньо-професійною програмою
«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
другого (магістерського) рівня освіти

напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

спеціальність 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

факультет кіно-, телемистецтва

Харків-2016 р.

Робоча програма «Організація та методика науково-дослідницької роботи» для студентів-магістрантів за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво ОПП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво і виробництво». — Харків, ХДАК, 2017 .— 14 с.

Розробники: Г.В. Шемаєва, професор, доктор наук із соціальних комунікацій;
Т.А. Сафонова, кандидат наук із соціальних комунікацій.

Протокол від “ 28 ” серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри : Давидова І.О.

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки (спеціальністю) 02 Культура і мистецтво

Протокол від. “ 4 ” вересня 2017 р. року № 1

© ХДАК, 2016 рік
© Г.В.Шемаєва, 2017 рік
© Т.А.Сафонова,2017

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки Галузь знань 02 Культура і мистецтво _____ (шифр і назва)		
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність (професійне спрямування): ОПП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» <u>021 «Аудіовізуальне мистецтво та</u>	Рік підготовки:	
		5-й	5-й
		Семестр	
		9-й	9-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 34 самостійної роботи студента – 56	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	22 год.	6 год.
		Семінарські	
		12 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		56год.	80 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: іспит			

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Організація та методика науково-дослідницької роботи» є формування у студентів уявлення про методологічні і методичні засади науково-дослідницької діяльності та формування умінь та навичок наукового дослідника.

Завдання дисципліни «Організація та методика науково-дослідницької роботи»:

- проаналізувати сутність науково-дослідницької діяльності;
- розкрити зміст сучасної наукової комунікації та її компонентів;
- проаналізувати мету і завдання науково-дослідницької діяльності студентів;
- проаналізувати основні засади наукової творчості;
- розкрити зміст понять «методологія дослідження» та надати характеристику її типології;
- проаналізувати сутність і мету застосування основних методів наукового дослідження;
- розкрити змістовні та формальні положення освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- надати характеристику магістерській роботі як самостійній кваліфікаційно-дослідницькій, яка виконує кваліфікаційну функцію.

III. Вимоги до знань, умінь та навичок

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- сутність, мету і завдання науково-пошукової діяльності;
- систему наукової комунікації і її основні компоненти;
- особливості наукової творчості;
- сутність загальної методології наукової творчості;
- типологію методологічних засад наукової творчості;
- методи і техніки наукового дослідження
- кваліфікаційні вимоги до магістерської роботи;
- структуру і зміст магістерської роботи;
- специфіку наукового дослідження;
- основні етапи дослідницької роботи;
- методику підготовки наукових публікацій та доповідей.

вміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в особливостях сучасного наукового дискурсу;
- організувати власний робочий час для науково-дослідницької діяльності;
- користуватися технологіями наукової творчості і наукової комунікації;
 - самостійно та вільно орієнтуватися у вимогах до освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
 - обґрунтовувати методологічні та методичні засади власної магістерської роботи;
 - самостійно підготувати наукову публікацію та/або наукову доповідь.

мати навички вільного орієнтування в особливостях сучасного наукового дискурсу; вибору методологічного інструментарію для вирішення завдань наукового дослідження; підготовки та написання наукових публікацій.

IV. Зміст і структура навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з 3 кредитів та 3 розділів:

Розділ 1 «Специфіка науково-дослідницької діяльності» містить 5 тем: «Вступ. Структура науки», «Наукова комунікація», «Структура і зміст науково-дослідницької діяльності студентів», «Підготовка і атестація наукових і науково-педагогічних кадрів», «Психологія і технологія наукової творчості».

Розділ 2 «Методологія і методика наукової творчості» містить 5 тем: «Методологія дослідження», «Фундаментальна методологія», «Загальнонаукова методологія», «Конкретнонаукова методологія», «Методи і техніка дослідження».

Розділ 3 «Методика написання та оформлення наукових робіт» містить 2 теми: «Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження», «Методика підготовки наукової публікації і наукової доповіді».

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі іспиту – 1 семестр магістерської програми.

Передбачено проміжні етапи контролю у формі усного опитування, перевірки конспектів, якості виконання завдань самостійної роботи, тощо.

V. Тематичний план курсу:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	пр	інд	с.р.		л	с	пр	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. СПЕЦИФІКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ													

Тема 1. Вступ. Структура науки	4	2			2	6	2			4
Тема 2. Наукова комунікація	10	2	2		6	8	2			6
Тема 3. Структура і зміст науково-дослідницької діяльності студентів	4				4	6				6
Тема 4. Підготовка і атестація наукових і науково-педагогічних кадрів	6	2			4	6				6
Тема 5. Психологія і технологія наукової творчості	6	2	2		2	4				4
Разом за змістовим модулем 1	30	8	4		18	30	2	2		26
Розділ 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ										
Тема 6. Методологія дослідження	4	2			2	8	2	2		4
Тема 7. Фундаментальна методологія	4	2			2	4				4
Тема 8. Загальнонаукова методологія	6	2	2		4	6				6
Тема 9. Конкретнонаукова методологія	8	2	2		4	8				8
Тема 10. Методи і техніка дослідження	6	2	2		2	4				4
Разом за змістовим модулем 2	30	10	6		14	30	2	2		26
Розділ 3. МЕТОДИКА НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ РОБІТ										
Тема 11. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	14	2			12	16	2			14
Тема 12. Методика підготовки наукової публікації і наукової доповіді	16	2	2		12	14				14
Разом за змістовим модулем 3	30	4	2		24	30	2			28
Усього годин	90	22	12		56	90	6	4		80

VI. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система наукових комунікацій у сфері телекіномистецтва	2
2	Вплив світосприйняття та психологічних особливостей	2

	особистості на процеси наукової творчості.	
3	Системний підхід і його різновиди	2
4	Методологічні основи конкретних досліджень	2
5	Процеси інтеграції методичного інструментарію сучасної науки	2
6	Еволюція наукового стилю	2
	Разом	12

VII. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Термінологічний аналіз понять.	2
2	Сучасні форми і засоби наукової комунікації.	6
3	Організація наукової діяльності студентів у вищому навчальному закладі.	4
4	Правовий статус суб'єктів наукової діяльності.	4
5	Психологічні фактори, що впливають на творчість науковця.	2
6	Структура методології наукового дослідження.	2
7	Діалектичні принципи в роботах відомих філософів.	2
8	Застосування загальнонаукової методології в наукових дослідженнях.	4
9	Вибір конкретнонаукової методології.	4
10	Функції методу дослідження.	2
11	Оформлення вступу до магістерської роботи.	12
12	Підготовка наукової публікації за темою магістерської роботи.	12
	Разом	56

VII. Методи навчання

Основним підходом є компетентнісний підхід до навчання. Навчання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, скерованим на особистісний саморозвиток студентів, спрямованим на закладення основ для безперервного продовження освіти протягом усього життя. Навчання складається з комбінації лекцій, лекцій-презентацій та семінарів, виконання

самостійних занять, підготовки заключної магістерської роботи. Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Семінарські заняття проводяться в малих групах, формуються навички самостійного вільного орієнтування в особливостях сучасного наукового дискурсу та користування технологіями наукової творчості і наукової комунікації. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється на основі положення ХДАК «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності».

VIII. Методи контролю

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзамену.

Передбачено рубіжні етапи контролю у формі усного опитування, оцінювання відповідей на семінарських заняттях, перевірка якості виконання самостійної роботи.

IX. Розподіл балів, які отримують студенти

Для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3		20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
6	8	5	6	8	5	6	6	8	8	6	8		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

X. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій;
2. Навчально-методичний комплекс курсу;
3. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять;
4. Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи;
5. Завдання та питання для періодичного (модульного) контролю;
6. Екзаменаційні білети;
7. Пакет комплексних контрольних робіт з критеріями оцінювання, рецензією та зразком еталонної відповіді.

XI. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, сайт дисципліни.

ХІ. Рекомендована література

Базова

1. Шейко В. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства: навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н.М. Кушнарєнко. – Харків.: ХДАК, 2016. – 330 с.
2. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підручн. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання, 2011. – 310 с.
3. Шейко В. М. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький. – К.: Генеза, 2005. – 592 с.

Допоміжна

4. Алфьорова З. І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва : моногр. / З. І. Алфьорова ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2008. – 267 с.
5. Барна Н. В. Філософія наукового пізнання : навч. посіб. / Н. В. Барна, В. Д. Ісаєв, Т. В. Лугуєнко ; М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2010. – 174 с.
6. Баскаков А.Я. Методология научного исследования / А.Я. Баскаков, Н.В. Туленков. – К. : МАУП, 2004. 213 с.
7. Бородин Л.И. «Порядок из хаоса»: концепции синергетики в методологии исторических исследований // Л.И. Бородин. – Новая и новейшая история. – 2003. – № 2. – С. 98-118.
8. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Крimeць О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. / Л. А. Васенко, В. В. Дубічинський, О. М. Крimeць. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 272 с.
9. Вовканич С. Активізація наукової діяльності молоді в системі інноваційного розвитку / С. Вовканич, О. Риндзак. – Л. : ІРД НАН України, 2006. – 184 с.
10. Галіченко М. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках // Південний архів. Історичні науки : зб. наук. пр. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2010. – Вип. 31-32. – С. 26-34.
11. Глауберт И.В. Становление и сущность системного подхода. – М. : Наука, 1973. – 269 с.
12. Готлиб А. Введение в социологическое исследование : качественный и количественный подходы, методология. Исследовательская практика : учеб. пособ. для вузов / А. Готлиб. – М. : Флинта, 2005. – 384 с.
13. Гриценко О. М. Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності: Моногр. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2002.
14. Закон України. Про наукову і науково-технічну діяльність // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua> – Загл. с екрана.

15. Засурский Я.Н. Теория коммуникаций в контексте новых технологий // Вестник МГУ. Сер. 10 Журналистика. – 2006. – № 3. – С. 3-7.
16. Зербіно Д.Д. Наукова школа : лідер і учні / Д.Д. Зербіно. – Л. : Євросвіт, 2001. – 208 с.
17. Иванов С. А. Устойчивые закономерности функционирования мировой системы / С. А. Иванов / НТИ. Сер. 2. Инорм. Процессы и системы. – 2003. – № 1. – С. 1-7.
18. Исследования СМИ: методология, подходы, методы : учеб.-метод. пособ. / Сост. и науч. ред. И. Д. Фомичева. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2011. – 236 с.
19. Каган М. С. Философская теория ценности / М. С. Каган. – СПб. : Петрополис, 1997. – 205 с.
20. Кириллова Н.Б. Медиа-культура : от модерна к постмодерну / Н.Б. Кириллова. – М. : Аккад. Проект, 2005. – 448 с.
21. Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. – 2-е изд., доп. – М.: Наука, 2003. – 486 с.
22. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. – Київ : Алерта, 2014. – 620 с.
23. Кочубей Н. В. Синергетические концепты и нелинейные контексты : моногр. / Н. В. Кочубей. – Сумы : Унив. кн., 2009. – 236 с.
24. Кун Т. Структура научных революций : пер. с англ. / Т. Кун. – М., 1975. – 288 с.
25. Курочкина М.С. Научное познание. Общие проблемы методологии современной науки : учеб. Пособие / М.С. Курочкина. – Х. : НТУ «ХПИ», 2005. – 80 с.
26. Лебедев С. А. Философия науки. Словарь основных терминов / С. А. Лебедев. – М. : Академ. проект, 2004. – 320 с.
27. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
28. Миронов В. В. Коммуникационное пространство как фактор трансформации современной культуры и философии / В. В. Миронов // Вопросы философии. – 2006. – № 2. – С. 27-43.
29. Мортук В.В. Основи наукових досліджень : тексти лекцій / В.В. Мортук. – Дрогобич : Вимір, 2005. – 142 с.
30. Назаров Н.Н. Массовая коммуникация в современном мире: методология анализа и практика исследования / Н.Н. Назаров. – М. : УРСС, 2002. – 239 с.
31. Ніколаєва Л.М. Основи науково-дослідницької роботи / Л.М. Ніколаєва. – Львів: Сполум, 2003. – 171 с.
33. Олейник А.Н. Научная коммуникация на стыке парадигм / А.Н. Олейник // Общественные науки и современность. – 2008. – № 2. – С. 116-128.
34. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. – К. : «Центр навчальної літератури», 2006. – 312 с.
35. Переліки та форми документів, які використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників // Бюл. ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 2-48.

36. Пілюшенко В.Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. / В.Л. Пілюшенко, І.В. Шкрабак, Е.І. Словенко. – К. : Лібра, 2004. – 343 с.
37. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень: підручн. / М.І. Пилипчук, А.С. Григор`єв, В.В. Шостак. – К.: Знання, 2007. – 270 с.
38. Поппер К. Логика научного исследования / К. Поппер. – М. : Республика, 2005. – 447 с.
40. Прайс Д. Дж. Тенденции в развитии научной коммуникации – прошлое, настоящее, будущее / Д. Дж. Прайс / Коммуникация в современной науке: сб. переводов / под ред.
- Э. М. Мирского, В. Н. Садовского. – М. : Прогресс, 1976. – С. 93-109.
41. Пушкарь А. И., Потрашкова Л. В. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности: учеб. пособ. А.И. Пушкарь, Л.В. Потрашкова. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2006. – 280 с.
42. Рач В. А. Методологія системного підходу та наукових досліджень : підруч- ник / В. А. Рач, О. В. Ігнатова, А. Ю. Борзенко-Мірошніченко ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – 251 с.
43. Рузавин Г.И. Методология научного исследования : учеб. пособ. для вузов / Г.И. Рузавин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 318 с.
44. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О.М. Семенов. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – С. 106-113.
45. Синергетическая парадигма. Многообразие поисков и подходов / Отв. ред. В. И. Аршинов, В. Г. Буданов, В. Э. Войцехович. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 563 с.
46. Системный анализ и основы биосферного мышления : избр. труды / под ред. Р. П. Чапцова. – Челябинск, 1994. – 136 с.
47. Системный подход в современной науке. – М. : Прогресс-Традиция, 2004. – 563 с.
48. Соколов А.В. Социальные коммуникации : учеб.-метод. пособ. / А.В. Соколов. – М. : ИПО Профиздат, 2001. 224 с.
49. Социально-психологические проблемы науки. Ученый и научный коллектив / под ред. М. Г. Ярошевского. – М. : Наука, 1973. – 252 с.
50. Справочник научного работника. – К. : Наук. думка, 1989. – 328 с
51. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень : підручн. / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К. : Знання, 2007. – 317 с.
52. Тверитнева Е. В. Культурные феномены и коммуникации в теории динамического социального воздействия / Е. В. Тверитнева // Социальные процессы на рубеже веков. – М., 2000. – С. 88-95.
53. Усенко О. Наукові школи як фундамент вищої освіти / О. Усенко // Психологія і суспільство. – 2002. – № 3-4. – С. 11-19.
54. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження / С. А. Фаренік. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.

55. Філінюк А.Г. Наукова робота студента : метод. рекомендації для студ. і магістрів усіх спец. і форм навчання / А. Г. Філінюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, 2007. – 74 с.
56. Фурман А. Як розпізнати наукову школу / А. Фурман // Наук. світ. – 2003. – № 5. – С. 14-16.
57. Хоркхаймер М. Диалектика Просвещения: Философские фрагменты / М. Хоркхаймер, Т. Адорно – М.; СПб.: Медиум; Ювента. – 1997. – 311 с.
58. Шалак В.И. Современный контент-анализ. Приложение в области психологии, социологии, культурологии, экономики, рекламы / В.И. Шалак. – М. Омега-Л, 2004. – 272 с.
59. Шейко В. М. Наукова культурологічно-мистецька та бібліотечно-інформаційна школа: ознаки ідентифікації / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, М. М. Кушнарченко // Вісн. ХДАК, 2011. – Вип. 34. – С. 4-18.
60. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підручн. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. – К. : Знання, 2008. – 310 с.
61. Шейко В. М. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) / В. М. Шейко, Ю. П. Богучський. – К.: Генеза, 2005. – 592 с.
62. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : моногр. / Г. В. Шемаєва ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 2008. – 289 с.
63. Шишка Р.Б. Організація наукових досліджень та підготовка магістерських і дисертаційних робіт : навч. посіб. / Р.Б. Шишка. – Х. : Еспада, 2007. – 361 с.
64. Юдин Б. Г. Наука в обществе знаний / Б. Г. Юдин // Вопросы философии. – 2010. – № 8. – С. 45-57.
65. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки / У. Эко // Мир библиографии. – 2002. – № 1-4. – С. 3-9.
66. Юдин Э.Г. Методология науки. Системность. Деятельность / Э.Г. Юдин. – М. : Эдиториал, 1997. – 118 с.
67. Ядов В. С. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В. С. Ядов. – М. : Добросвет, 2000. – 596 с.
68. Ястремська О. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації / О. Ястремська // Вища шк. – 2010. – № 10. – С. 114-125.
69. Яців Р. Методологічний інструментарій сучасного мистецтвознавства: від описовості до розкриття смислів / Р. Яців // «А...Z art». – 2009. – № 1. – С. 8–9.
70. Эко У. К семиотическому анализу телевизионного сообщения У. Эко // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nsu.ru/psych/internet/bits/eco.htm>